

УДК П338; П351
JEL H 19; M 20; O 49; R 58
DOI: 10.35774/rarrpsu2023.28.072

Наталія КРИВОКУЛЬСЬКА
кандидат економічних наук, доцент,
Західноукраїнський національний університет,
E-mail: business.nata@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-6425-8762

Ігор ВОНС
аспірант кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу,
Західноукраїнський національний університет,
E-mail: Igor@mens.te.ua

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК НАПРЯМ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

АНОТАЦІЯ

Вступ. У статті розкрито наукове бачення інвестиційної діяльності як напряму реалізації державної політики сталого розвитку.

Метою статті є обґрунтування розгляду інвестиційної діяльності і її активізації не тільки як об'єктів інвестиційної політики, а й політики сталого розвитку.

Методи дослідження: для доведення значущості, визначення місця і ролі інвестиційної діяльності у реалізації політики сталого розвитку використані системний підхід, статистичні методи, метод аналізу і синтезу.

Результати: розкрито зміст поняття «інвестиційна діяльність». Здійснено уточнення і обґрунтовано, що до мети інвестиційної діяльності, крім отримання комерційного і соціального ефекту, має бути включено екологічний ефект. Розкрито зміст компонентів сталого розвитку суспільства. Вони представляють триєдину концепцію сталого еколого-соціально-економічного розвитку, реалізація якої вимагає чіткої політики і конкретних дій з боку держави як публічного інституту, які спираються на принципи демократії, відкритості, громадської участі, економічної, соціальної і екологічної ефективності. Констатовано, що рух нашої держави по шляху стійкого розвитку закладено у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020». Стверджується, що вектори розвитку, безпеки, відповідальності і гордості, які визначає Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», вимагають здійснення інвестиційної діяльності та її активізації. Доведено, що необхідність розвитку організацій різних типів як елементів економіки України, виробництва ними якісних продукції і послуг змушує організації здійснювати пошук нових технологій управління, методів виробництва, нових продуктів. Інструментом такого розвитку є їхня інвестиційна політика й інвестиційна діяльність. Наголошено, що інвестиційна політика організації повинна здійснюватися відповідно до інших видів державної політики (соціальної, екологічної, податкової, політики місцевого розвитку тощо), бути задокументованою, інформаційно доступною для інвесторів, адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі (інституційних, інфраструктурних, інвестиційних тощо). Зазначено, що способом реалізації інвестицій в основний капітал організацій є реальні інвестиції, а їх формою, наприклад, є екологічна модернізація виробництва, впровадження екологічних технологій. Резюмовано, що головним суб'єктом, який встановлює «правила гри» щодо інвестиційної діяльності, є держава. Вона формує і реалізовує як інвестиційну, так і інші види політик (сталого розвитку для узгодження економічного, соціального й екологічного напрямів діяльності різних суб'єктів управління і регулювання; фінансово-бюджетну – для утворення справедливого податкового середовища; регіональну – для стимулювання розвитку регіонів і створення належних умов

життєдіяльності населення; щодо регулювання підприємництва – для створення сприятливого бізнес-середовища, стимулювання зростання бізнесу, технологічного розвитку виробництва). Таким чином, інвестиційна діяльність і її активізація має бути результатом реалізації не тільки інвестиційної політики на різних рівнях, а й напрямом реалізації інших політик, зокрема політики сталого розвитку.

Ключові слова: сталий розвиток, інвестиційна діяльність, інвестиції, інновації, інвестиційна політика підприємства, економічна, соціальна й екологічна безпека.

Формули 0; рис. 0; табл. 1; бібл. 10.

Nataliia KRYVOKULSKA, Igor VONS

INVESTMENT ACTIVITY AS A DIRECTION OF IMPLEMENTATION OF THE STATE POLICY OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

ABSTRACT

Introduction. The article reveals the scientific vision of investment activity as a direction of implementation of the State policy of sustainable development.

Goal of the article is to substantiate the consideration of investment activity and its activation not only as objects of investment policy, but also as a policy of sustainable development.

Research methods: to prove the significance, determine the place and role of investment activity in the implementation of sustainable development policy, a systematic approach, statistical methods, analysis and synthesis methods were used.

Results: the content of the concept of "investment activity" is revealed. It is clarified and substantiated that the purpose of investment activity, in addition to obtaining commercial and social benefits, should include the environmental effect. The content of the components of sustainable development of society is disclosed. They represent a triune concept of sustainable ecological, social and economic development, the implementation of which requires a clear policy and specific actions on the part of the State as a public institution, based on the principles of democracy, openness, public participation, economic, social and environmental efficiency. It is stated that the movement of our country along the path of sustainable development is laid down in the Sustainable Development Strategy "Ukraine - 2020". It is argued that the vectors of development, security, responsibility and pride defined by the Sustainable Development Strategy "Ukraine - 2020" require investment activity and its intensification. It is proved that the need for development of organizations of various types as elements of the Ukrainian economy, and their production of quality products and services makes organizations search for new management technologies, production methods, and new products. The instrument of such development is their investment policy and investment activity. It is emphasized that the investment policy of an organization should be implemented in accordance with other types of state policy (social, environmental, tax, local development policy, etc.), be documented, be information accessible to investors, and adapt to changes in the external environment (institutional, infrastructural, investment, etc.). It is noted that real investments are the way to implement investments in the fixed assets of organizations, and their form, for example, is the ecological modernization of production, the introduction of environmental technologies. The author summarizes that the main entity establishing the "rules of the game" for investment activity is the State. It develops and implements both investment and other types of policies (sustainable development to harmonize economic, social and environmental activities of various management and regulatory entities; financial and budgetary - to create a fair tax environment; regional - to stimulate regional development and create appropriate living conditions for the population; and entrepreneurship regulation - to create a favorable business environment, stimulate business growth, and technological development of production). Thus, investment activity and its intensification should be the result of the implementation of not only investment policy at various levels, but also a direction for the implementation of other policies, in particular, the policy of sustainable development.

Keywords: sustainable development, investment activity, investments, innovations, investment policy of an enterprise, economic, social and environmental safety

Formulas 0; fig. 0; table 1; bibl.: 10.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Інвестиційна діяльність здійснюється через практичні дії громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. Результатом здійснення інвестиційної діяльності є утворення множини переваг (економічний і соціальний розвиток на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях, створення безпечного для життєдіяльності людей середовища, стійке зростання економіки екологічно невиснажливим способом, інтенсифікація і екологізація виробничої діяльності, зменшення ризиків у діяльності організацій та підвищення їх конкурентоспроможності тощо). Однак нині держава повинна працювати в напрямі системної активізації інвестиційних процесів суб'єктами їх реалізації, в тому числі організаціями (через удосконалення податкового й антимонопольного законодавства, посилення захисту прав інвесторів, розбудову інформаційної і цифрової інфраструктур, удосконалення функціонального супроводу підприємницької діяльності та синхронізації державної інвестиційної політики з іншими політиками, зокрема політикою щодо забезпечення сталого розвитку).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах ринку, розвитку секторів і галузей національної економіки за векторами, визначеними державою (у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» та інших документах), актуалізується питання інвестиційної діяльності як напряму реалізації політики сталого розвитку. Різні аспекти цього питання розкриваються в наукових працях Ю. Богача, К. Бужимської, О. Гук, Н. Кривокульської, К. Маркевич, Г. Мохонько, А. Омельченко, А. Степаненко, Л. Шендерівської та інших теоретиків і практиків. Водночас результати досліджень не враховують усіх сучасних викликів і тенденцій, що доводить важливість подальших наукових досліджень і розвідок у питанні розгляду інвестиційної діяльності як вектору здійснення державної політики сталого розвитку.

Визначення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сучасні недосконалі умови здійснення інвестиційної діяльності, які ускладнюються військовою агресією росії проти України, вимагають системної активізації інвестиційної діяльності з урахуванням необхідності сталого розвитку України, її регіонів, територіальних громад, організацій, а також з огляду на потребу післявоєнного відновлення нашої держави.

Метою статті є обґрунтування системного бачення інвестиційної діяльності як напряму реалізації державної політики сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність» [1] «інвестиційною діяльністю є:

– сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій;

– сукупність заходів, спрямованих на створення, впровадження, поширення та реалізацію інновацій з метою отримання комерційного та/або соціального ефекту, які здійснюються шляхом реалізації інвестицій, вкладених в об'єкти інноваційної діяльності» [1].

Аналізуючи визначення інвестиційної діяльності, наведене у документі [1], бачимо, що до мети здійснення інвестиційної діяльності не включено отримання екологічного ефекту. Однак необхідність включення обумовлюється простим аргументом, зміст якого в тому, що практичні дії юридичних осіб щодо виробництва продукції або надання послуг, а також життєдіяльність фізичних осіб супроводжуються забрудненням довкілля.

Правильність нашої думки доводять тексти статті 1 та статті 4 чинного закону [1]. Зокрема, статтею 4 «забороняється інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України, а також порушує права та інтереси громадян, юридичних

осіб і держави, що охороняються законом» [1]. Крім цього, цей текст дозволяє констатувати зв'язок інвестиційної діяльності екологічними, соціальними, безпековими, правовими та іншими питаннями.

Триєдиний концептуальний підхід до сталого розвитку системно поєднав три найголовніші компоненти сталого суспільного розвитку, зокрема економічний, екологічний і соціальний (табл. 1).

Таблиця 1

Зміст компонентів сталого розвитку суспільства

№ з/п	Назва компонента і його зміст
1	2
1	«Економічний підхід полягає в оптимальному використанні обмежених ресурсів та застосуванні природо-, енерго- і матеріалозберігаючих технологій для створення потоку сукупного доходу, який би забезпечував принаймні збереження (не зменшення) сукупного капіталу (фізичного, природного або людського), з використанням якого цей сукупний дохід створюється. Водночас перехід до інформаційного суспільства приводить до зміни структури сукупного капіталу на користь людського, збільшуючи нематеріальні потоки фінансів, інформації та інтелектуальної власності. Уже тепер ці потоки перевищують обсяги переміщення матеріальних товарів усемеро. Розвиток нової, «невагомої», економіки стимулюється не лише дефіцитом природних ресурсів, а й наростанням обсягів інформації та знань, що набувають значення затребуваного товару» [2].
2	«З погляду екології, сталий розвиток має забезпечити цілісність біологічних і фізичних природних систем, їх життєздатність, від чого залежить глобальна стабільність усієї біосфери. Особливого значення набуває здатність таких систем самооновлюватися й адаптуватися до різноманітних змін, замість збереження в певному статичному стані або деградації та втрати біологічної різноманітності» [2].
3	«Соціальна складова орієнтована на людський розвиток, на збереження стабільності суспільних і культурних систем, на зменшення кількості конфліктів у суспільстві. Людина має стати не об'єктом, а суб'єктом розвитку. Вона повинна брати участь у процесах формування своєї життєдіяльності, ухваленні й реалізації рішень, контролі за їх виконанням. Важливе значення для забезпечення цих умов має справедливий розподіл благ між людьми (зменшення так званого GINI-індексу), плюралізм думок та толерантність у стосунках між ними, збереження культурного капіталу і його розмаїття, насамперед спадщини невідоміючих культур» [2].

Примітка. Наведено за [2].

Концепція сталого розвитку актуалізує питання трансформації структурних, інституційних, інфраструктурних та інших основ діяльності державних і громадських інститутів, інституту підприємництва. Реалізація цієї концепції, передусім, вимагає чіткої політики й конкретних дій з боку держави як публічного інституту, які спираються на принципи демократії, відкритості, громадської участі, економічної, соціальної та екологічної ефективності.

Рух нашої держави по шляху стійкого розвитку закладено у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», яка «визначає мету, вектори руху, дорожню карту, першочергові пріоритети та індикатори належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку України» [3].

Вектори руху, систематизовані у документі [3], доводять, що інвестиційна діяльність є напрямом реалізації політики сталого розвитку.

Так, «вектор розвитку – це забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та, як наслідок, підвищення стандартів життя. Україна має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями. Для цього, передусім, необхідно відновити макроекономічну стабільність, забезпечити стійке зростання економіки екологічно невиснажливим способом» [3]. Інструментом побудови сильної економіки й упровадження інновацій є інвестиційна діяльність, яка, насамперед вимагає створення сприятливого інвестиційного клімату в державі.

Так, «за даними платіжного балансу, опублікованого на сайті Національного банку, за вісім місяців 2023 року чистий приплив прямих іноземних інвестицій оцінено у 2,9 млрд дол. США (у тому числі реінвестування доходів – 2,3 млрд дол. США). Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України в 2022 році становили 409660,0 млн грн. Провідними сферами економічної діяльності, за обсягами освоєння капітальних інвестицій, в 2022 році залишаються: промисловість – 30,8 відс., сільське, лісове та рибне господарство – 12,6 відс., транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 12,1 відс., гуртова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 9,0 відс., державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування – 8,9 відс., будівництво – 8,0 відс., охорона здоров'я та надання соціальної допомоги – 4,3 відс., інформація та телекомунікації – 4,1 відс., операції з нерухомим майном – 3,5 відс. Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких у січні-грудні 2021 року освоєно 68,6 відс. капіталовкладень. Частка кредитів банків та інших позик у загальних обсягах капіталовкладень становила 5,0 відс.» [4].

Позиціонування вектора безпеки у документі [2] супроводжується тезою такого змісту: «особливу увагу потрібно приділити безпеці життя та здоров'я людини, що неможливо без ефективної медицини, захищеності соціально вразливих верств населення, безпечного стану довкілля і доступу до якісної питної води, безпечних харчових продуктів та промислових товарів». Тобто вирішення питань соціальної і екологічної безпеки також вимагає здійснення інвестиційної діяльності.

Рух за вектором відповідальності також пов'язаний з інвестиційною діяльністю, яка є інструментом забезпечення доступу кожного громадянина «до високоякісної освіти, системи охорони здоров'я та інших послуг у державному і приватному секторах» [3].

Засобом, який повинен бути використаний для руху за вектором гордості, також є інвестиційна діяльність. Вона дозволить «створити належні умови життя і праці для виховання власних талантів, а також залучення найкращих світових спеціалістів різних галузей» [3].

«Мінінфраструктури презентувало проєкт оновленої Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки. Пріоритетами оновленої Стратегії є такі: створення безпекових та соціально-економічних умов для повернення українців в регіони та територіальні громади; розвиток людського капіталу та підсилення економіки на основі внутрішнього потенціалу територій; підвищення ефективності та прозорості публічного інвестування, удосконалення фінансових інструментів стимулювання регіонального розвитку» [5] та інші. Досягнення пріоритетів, окреслених у документі, значною мірою визначається наявністю інвестицій, інвестиційною активністю та здійсненням інвестиційної діяльності.

Продовження децентралізаційної реформи, посилення й розвиток спроможності громад і регіонів (інституційної, фінансової) як один із пріоритетів документу [5], наприклад, деталізується у Стратегії розвитку Тернопільської області та плані заходів з її реалізації у 2021–2023 роках. У

стратегічному документі [6] зазначено, що «особливе значення у контексті реалізації стратегії регіонального розвитку має інвестиційна діяльність у підвищенні рівня інноваційної та інвестиційної спроможності регіонів на основі удосконалення регіональної інвестиційно-інноваційної інфраструктури, створення регіональної мережі наукових, технологічних та індустріальних парків, а також формування сприятливого інвестиційного клімату, позитивного інвестиційного іміджу та просування на зовнішніх ринках інвестиційних регіональних можливостей».

Структурними елементами економіки України є організації різних типів. Необхідність їх розвитку, виробництва ними якісної продукції і послуг змушує організації здійснювати пошук нових технологій управління, методів виробництва, нових продуктів. Інструментом такого розвитку є їхня інвестиційна політика й інвестиційна діяльність.

Інвестиційна політика організації повинна здійснюватися відповідно до інших видів державної політики (соціальної, екологічної, податкової, політики місцевого розвитку тощо), бути задокументованою, інформаційно доступною для інвесторів. Також ця політика має адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі (інституційних, інфраструктурних, інвестиційних тощо).

До прикладу, «незважаючи на всі виклики та труднощі, які принесла війна в Україні, Уряд України працює над створенням умов для ефективного залучення вітчизняних та іноземних інвестицій в економіку України. Так, внесені у 2022 році зміни до бюджетного законодавства відкрили новий механізм залучення коштів для реалізації проєктів на умовах ДПП, який дає можливість державним партнерам брати довгострокові зобов'язання в рамках договорів ДПП, а приватним партнерам (концесіонерам) надає впевненості у виконанні державою своїх зобов'язань та функціонуванні механізму ДПП (концесії). Це важливий крок для реалізації соціально значущих проєктів, які найчастіше реалізуються за моделлю ДПП на основі доступності інфраструктури з платежами за експлуатаційну готовність. Крім того, Міністерство економіки України наразі працює над внесенням змін до деяких законодавчих актів щодо вдосконалення механізму залучення приватних інвестицій за допомогою механізму ДПП для прискорення відновлення зруйнованих війною об'єктів та будівництва нових об'єктів, пов'язаних з післявоєнним економічним відновленням України» [4].

Також, наприклад, «усвідомлення організаціями важливості дотримання екологічних стандартів у процесі господарської діяльності зумовить (принаймні мало б зумовити) створення екологічних інновацій, формування інноваційних проєктів екологічного спрямування, їх бізнес-планування» [7], а, своєю чергою, «управління інноваційними інвестиціями підприємства здійснюється за рахунок участі технополісів, науково-технічних парків, бізнес-інкубаторів» [8].

Способом реалізації інвестицій в основний капітал організацій є реальні інвестиції. Формою таких інвестицій, наприклад, є екологічна модернізація виробництва, впровадження екологічних технологій. Упровадження і розвиток чистих виробництв та екологічних технологій є можливим завдяки цілеспрямованій державній політиці на різних ієрархічних рівнях, міжнародній співпраці й фінансовій допомозі.

Однак, на переконання К. Бужимської, «завдання екологічної модернізації неможливо вирішити силами окремого підприємства, тут необхідна національна програма екологізації з використанням усіх можливих інструментів державного впливу на суб'єкти господарювання, але підприємства повинні бути активними учасниками та ініціаторами екологічної модернізації в межах власних можливостей і компетенцій» [9, с. 102].

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, інвестиційна діяльність є системною множиною практичних дій держави, юридичних осіб і громадян щодо реалізації інвестицій. Вона відіграє важливу роль у забезпеченні розвитку регіонів, територіальних громад, організацій. Головним суб'єктом, який встановлює «правила гри» щодо інвестиційної діяльності, є держава. Вона формує і реалізовує як інвестиційну, так і інші види політик (сталого розвитку для узгодження економічного, соціального й екологічного напрямів діяльності різних суб'єктів управління і регулювання; фінансово-бюджетну – для утворення справедливого податкового

середовища; регіональну – для стимулювання розвитку регіонів і створення належних умов життєдіяльності населення; щодо регулювання підприємництва – для створення сприятливого бізнес-середовища, стимулювання зростання бізнесу, технологічного розвитку виробництв). Таким чином, інвестиційна діяльність і її активізація має бути результатом здійснення не тільки інвестиційної політики на різних рівнях, а й напрямом реалізації інших політик, зокрема політики сталого розвитку. На додаток, наприклад, «розвиток «зеленого» інвестування вимагає прийняття стратегічних документів, формування спеціальної політики і її послідовної реалізації, що стимулюватиме учасників ринку сприяти «озелененню» фінансового сектору й переходу до «зеленої» економіки» [10].

Література

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
2. Концепція сталого розвитку. URL: <http://wdc.org.ua/uk/node/356>
3. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>
4. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо інвестиційного клімату в Україні. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=93e0fdd8-41bc-4737-a700-75d32c29d885&title=InformatsiinoanalitichniMaterialiSchodoInvestitsiinogoKlimatuVUkraini>
5. Мінінфраструктури презентувало проєкт оновленої Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mininfrastruktury-prezentovalo-proekt-onovlenoi-derzhavnoi-stratehii-rehionalnoho-rozvytku-na-2021-2027-roky>
6. Стратегія розвитку Тернопільської області та плану заходів з її реалізації у 2021-2023 роках. URL: <https://oda.te.gov.ua/storage/app/sites/26/%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0/strategia-oblasti-na-2021-2027-roku.pdf>
7. Кривокульська Н. М., Богач Ю. А. Екологічний франчайзинг та аутсорсинг як інноваційні інструменти ведення бізнесу. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/75.pdf>
8. Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. Інвестування інноваційної діяльності : навч. посібн. для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 073 Менеджмент. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2022. 186 с.
9. Бужимська К. О. Сутність та складові модернізаційної системи економіки. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. Сер. : Економічні науки. 2015. № 2 (72). С. 100–104.
10. «Зелені» інвестиції у сталому розвитку: світовий досвід та український контекст. Керівник проєкту та автор – Катерина Маркевич. Науковий консультант – Володимир Сіденко. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf

References

1. Zakon Ukrainy “Pro investytsiyny dialnist” [The Law of Ukraine “On Investment Activity”]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> [in Ukrainian].
2. Kontseptsia stslogo rozvytku [The concept of sustainable development]. Retrieved from <http://wdc.org.ua/uk/node/356> [in Ukrainian].
3. Strategia stalogo rozvytku “Ukraina – 2020” [Sustainable Development Strategy “Ukraine – 2020”]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> [in Ukrainian].
4. Informatsiino-analitychni materialy shchodo investytsiinogo klimatu v Ukraini [Information and analytical materials on the investment climate in Ukraine]. Retrieved from <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&isSpecial=True&id=93e0fdd8-41bc-4737-a700-75d32c29d885&title=InformatsiinoanalitichniMaterialiSchodoInvestitsiinogoKlimatuVUkraini> [in Ukrainian].

5. Mininfrastruktury prezentovalo proekt onovlenoi Derzhavnoi strategii regionalnogo rozvytku na 2021-2027 roky [The Ministry of Infrastructure presented a draft updated State Strategy for Regional Development for 2021–2027]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/mininfrastruktury-prezentovalo-proekt-onovlenoi-derzhavnoi-stratehii-rehionalnoho-rozvytku-na-2021-2027-roky> [in Ukrainian].
6. Strategiya rozvytku Ternopilskoi oblasti ta planu zachodiv z ii realizatsii u 2021-2023 rokach [Ternopil Region Development Strategy and Action Plan for its Implementation in 2021-2023] Retrieved from <https://oda.te.gov.ua/storage/app/sites/26/%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0/strategia-oblasti-na-2021-2027-roku.pdf> [in Ukrainian].
7. Kryvokulska, N. M., Bogach, U. A. Ekologichnii franchaizing I outsorsing yak innovatsiini instrumenty vedennya biznesu [Environmental franchising and outsourcing as innovative business tools]. Retrieved from <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/75.pdf> [in Ukrainian].
8. Guk O. V., Shenderivska O. P., Mochonko G. A. (2022) Investuvannya innovatsiinoi dialnosti: navchalnii posibnyk dlya zdobuvatchiv stupenya magistra za spetsialnistyu 073 Menedzhment [Investing in innovation: a study guide for master’s degree students in the specialty 073 Management]. Kyiv: Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, Polytechnic Publishing House, 186 p. [in Ukrainian].
9. Buzhimska K. O. (2015) Sutnist ta skladovi modernizatsiinoi systemy ekonomiky [Essence and Components of the Modernization System of the Economy]. Bulletin of Zhytomyr State Technological University. Series: Economic Sciences, № 2 (72), 100–104. [in Ukrainian].
10. “Zeleni” investytsii u stalomu rozvytku: svitivii dosvid ta ukrainskii kontekst. Kerivnyk proektu ta avtor – Kateryna Markevych. Naukovii consultant – Volodymyr Sidenko [“Green” investments in sustainable development: global experience and Ukrainian context]. Retrieved from https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf [in Ukrainian].

Статтю отримано 27 вересня 2023 року